Високоповажному Колезі В. Л. Заїкіну від автора 3. VII. 1925

(доклад про Харківський Університет)

06
10
304138
№ 134
Гп8

О. МИЦЮК.

До дефініції вміняємости. *)

(Означення вміняємости в позитивнім праві і відношення до цих означень в науці карного права).

I.

Круг субєктів, яким вміняється в вину їх злочин, і через те підлягаючих карі, в історичнім минулім, відповідно до зросту культурного розвитку народів, а поруч з тим і ідеї карно-правної відвічальности, змінявся, поволі звужуючись. Був час, коли вважали вміняємими і речі неживої природи і їх карали, як то було з човном у Кохинхинах. Вмінялося в вину і стихійним силам, відповідно до чого по приказу Ксеркса каралося море. Нарешті, субєктом злочинного вчинку являлися звірята, і по закону Мойсея віл підлягав карній відповідальности. І човен, і рослина, і звірина, і людина в стародавнім минулім однаково одухотворялися, звідціль природно, що на всіх їх однаково поширювалися і правила карного вмінення.

Средні віки, власне XIII—XVII століття, знають уже субєктом злочинного вчинку істот людської породи та звірят. І тому, що суд над звіриною в своїй суті лише був фантастичною грою з юридичними поняттями і формами, то ми скоро спостерігаємо, що круг субєктів ще більше звузився і замикався самими тільки людьми. Але вчинок зроблений людиною вмінявся в вину не лише їй самій, а по загальному правилу винуватцеві та ще й опріч того його родині. Так іменно було в XV і XVI віках на Московській Русі. Нарешті, по всіх цивілізованих країнах запанував принцип особистой одвічальности за злочин. Отже на основі індивідуальної одвічальности карегідний вчинок може бути зроблений лише особою.

Наука права одначе знає дві особи: фізичну і юридичну, і в такім разі виникає питання, чи обидві вони можуть бути субєктами злочину? Юридична особа, котра по своїй природі може чинити на зовнішній стороні тільки через представника, чи може вона за вчинки свого представника бути посаджена до вязниці? Питання спірне; але більшість знавців карного права розвязують його неґативно. Існуючі і обовязуючі законодавства не згадують прямо про карну безвідвічальність юридичних осіб*) тільки через те, що вважають це само собою зрозумілим.

Львів. Бібліот. АН. УРСР

*) Як законодавчий анахронізм одмічаємо тут ст. 530 та 985 російського уложення 1845 г., виключені в новім уложенні 1903 року, котрі санкціонують одвічальність жидівських громад за дезертирів, а сільських — за старців.

Львівська держ. наукова бібліот.
№ 3949

що здобула премію імени Зарудного в Харк. Унів. Надрукована в невмінних ма... вигляді.